

„DOM POD CISEM” MIEJSCE ŁĄCZĄCE EKOLOGIĘ Z OBSZAREM AKTYWIZACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ

Niniejszy model został wypracowany przez Stowarzyszenie ESWIP w ramach projektu „Edukacja ekologiczna jako sposób na aktywizację społeczno-zawodową” współfinansowanego z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Partnerem w projekcie było Association franco-polonaise Côtes d’Armor Warmie et Mazurie (Stowarzyszenie francusko-polskie Côtes d’Armor Warmia i Mazury).

Na podstawie doświadczeń uzyskanych we współpracy z Partnerem Stowarzyszenie ESWIP opracowało niniejszy model pn. „Dom pod Cisem, jako miejsce łączące ekologię z obszarem aktywizacji społeczno-zawodowej” i rozpoczęło w 2021 roku wdrażanie tego rozwiązania w ramach prowadzonego przez siebie Centrum Integracji Społecznej w oparciu o posiadany budynek przy ul. Stawidłowej 3 w Elblągu – „Dom pod Cisem”.

1. Wprowadzenie do modelu

1.1. Sytuacja społeczna w Elblągu

Elbląg jest miastem z liczbą mieszkańców wynoszącą 118 582, z czego 52,2% stanowią kobiety, a 47,8% mężczyźni¹. W wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej) jest 16 035 mieszkańców, w wieku produkcyjnym (15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni) - 73 442 osób, w wieku poprodukcyjnym (60 i więcej kobiety, 65 i więcej mężczyźni) – 29 105 osób.

W roku 2020 z pomocy społecznej korzystało ok. 6 % mieszkańców Elbląga. W roku 2020 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu objął pomocą ogółem 4032 rodziny², z czego z powodu ubóstwa 2069 rodzin (3578 osób), sieroctwa – 2 rodziny (2 osoby), bezdomności – 171 rodzin (204 osoby), potrzeby ochrony macierzyństwa (wielodzietność) – 175 rodzin (751 osób), bezrobocia – 1330 rodzin (2692 osoby), niepełnosprawność – 1507 rodzin (1948 osób), długotrwałej lub ciężkiej choroby - 1903 rodziny (2523 osób), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 583 rodziny (1763 osoby).

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w 2020 r. wydał ogółem 3 413 orzeczeń, 1 249 legitymacji dla osób niepełnosprawnych oraz 591 kart parkingowych.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy wynika, że w 2020 roku liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne wyniosła w Elblągu - 2583, w powiecie elbląskim - 2769 (razem 5352 osoby). Stopa bezrobocia w lipcu 2021 r. wyniosła 5,8%.

1.2. Odpady komunalne w Elblągu

Problem znacznego przyrostu wytwarzania odpadów, a co za tym idzie coraz większego zanieczyszczenia środowiska naturalnego, dotyczy obecnie każdego człowieka. Ma swoje skutki zarówno w zanieczyszczeniu planety, jak i negatywnym wpływem na zdrowie ludzi oraz wydatkami na niepotrzebne rzeczy.

Z Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy miasto Elbląg, przygotowanej przez Departament Ochrony Środowiska w Urzędzie Miejskim w Elblągu wynika, iż (dane za 2020 rok):

- 1) W 2020 roku na terenie Gminy Miasto Elbląg wytworzono 51 032,1201 Mg odpadów komunalnych w tym:
 - 30 030,06 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych,
 - 5 055,12 Mg odpadów ulegających biodegradacji ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów,
 - 6 240, 2325 Mg odpadów komunalnych papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła,
 - 6 374,6996 Mg odpadów budowlanych i rozbiórkowych będących odpadami komunalnymi.
- 2) W 2020 roku na terenie Gminy Miasto Elbląg funkcjonowało:
 - 1 Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK),

¹ stan na 31.12.2020 r. na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych

² Bank Danych Lokalnych, GUS 2020.

- 78 gniazd,
 - 6 Punktów Gromadzenia Odpadów Niebezpiecznych (PGON),
 - 35 aptek wyposażonych w pojemniki do zbierania przeterminowanych leków,
 - 33 obiekty wyposażone w pojemniki na baterie.
- 3) Średnia masa wytworzonych zmieszanych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca Elbląga w roku 2020 wynosiła 305 kg/ rok.
- 4) Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie miasta Elbląga ustalono na podstawie rocznych sprawozdań złożonych Prezydentowi Miasta Elbląg przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, podmioty zbierające odpady komunalne oraz przez podmiot prowadzący punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie miasta Elbląga w 2020 roku to (w Mg):
- Opakowania z papieru i tektury - 1111,101
 - Opakowania z tworzyw sztucznych - 119,539
 - Opakowania z drewna - 1,82
 - Opakowania z metali - 136,3755
 - Zmieszane odpady opakowaniowe - 11,68
 - Opakowania ze szkła - 19,38
 - Zużyte opony - 26,51
 - Odpady z betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów - 1150,11
 - Gruz ceglany - 35,04
 - Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione wyżej - 1437,88
 - Szkło - 3,94
 - Tworzywa sztuczne - 2,82
 - Miedź, brąz, mosiądz - 52,7955
 - Aluminium - 105,7977
 - Ołów - 6,0382
 - Cynk - 1,7530
 - Żelazo i stal - 1798,1961
 - Cyna - 0,0473
 - Mieszanki metali - 0,5708
 - Kable inne niż wymienione wyżej - 11,2310
 - Materiały konstrukcyjne zawierające gips inne niż wymienione - 40,4
 - Papier i tektura - 1699, 223
 - Szkło - 1306,51
 - Odpady kuchenne ulegające biodegradacji - 24,84
 - Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć - 0,188
 - Urządzenia zawierające freony - 0,472
 - Oleje i tłuszcze jadalne - 0,025
 - Oleje i tłuszcze inne - 0,292
 - Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione wyżej - 5,313
 - Baterie i akumulatory oraz nie sortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie - 0,083
 - Baterie i akumulatory inne niż wymienione wyżej - 4,433
 - Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione wyżej zawierające niebezpieczne składniki - 1,752
 - Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione - 33,769
 - Drewno inne niż wymienione - 5,2
 - Tworzywa sztuczne - 1836
 - Metale - 11,536

- Popiół 43,92
 - Odpady ulegające biodegradacji - 5030,28
 - Gleba i ziemia, w tym kamienie - 574,44
 - Inne odpady nieulegające biodegradacji - 231,02
 - Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne - 30030,06
 - Odpady z czyszczenia ulic i placów - 1,1
 - Odpady wielkogabarytowe - 2384,78
- 5) Ilość mieszkańców miasta Elbląga wykazuje tendencję malejącą na przestrzeni ostatnich lat. Ilość odpadów zebranych w systemie rośnie niewspółmiernie do malejącej liczby mieszkańców, co ma znaczący wpływ na osiągnięcie przez Gminę poziomów recyklingu.
 - 6) Średnia masa wytworzonych zmieszanych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca Elbląga w roku 2019 wynosiła 305 kg/rok.
 - 7) Osiągnięte poziomy przez Gminę Miasto Elbląg w 2020 roku.
 - a) poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania został osiągnięty i wynosi – 6,7%;
 - b) Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła nie został osiągnięty i wynosi – 35,41%;
 - c) Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne został osiągnięty i wynosi – 71,73%;

1.3. Gospodarka Obiegu Zamkniętego

Problem znacznego przyrostu wytwarzania odpadów, a co za tym idzie coraz większego zanieczyszczenia środowiska naturalnego dotyczy obecnie każdego człowieka. Ma swoje skutki zarówno w zanieczyszczeniu planety, jak i negatywnym wpływem na zdrowie ludzi oraz wydatkami na niepotrzebne rzeczy.

Z publicznie dostępnych danych wynika, że od lat 60 światowa produkcja plastiku wzrosła 20-krotnie. Szacuje się, że do 2050 roku w oceanach będzie więcej plastikowych śmieci niż ryb. Dlatego też coraz większego znaczenia nabiera zmiana nawyków mieszkańców.

Odpowiedzią na problem marnowania surowców i rosnącego zanieczyszczenia środowiska jest Gospodarka Obiegu Zamkniętego (GOZ). GOZ, to system gospodarczy bazujący na zmniejszeniu wytwarzanych odpadów, poprzez wydłużenie życia poszczególnych produktów. W systemie GOZ odpady, w tym również i surowce z nich pochodzące, po zakończeniu użyteczności produktów pozostają w gospodarce. System ten stanowi kontrast dla gospodarki liniowej, bazującej na zasadzie użyj - wyrzuć. Poprzez codziennie wybory konsumenckie mamy także wpływ na przyszłość otaczającej nas przyrody. Możemy kupować rzeczy z recyklingu, ale przede wszystkim najlepszą rzeczą jaką możemy zrobić, jest utrzymywanie rzeczy, które posiadamy jak najdłużej w dobrym stanie, naprawiając je, przerabiając, wymieniając, aby kupować mniejszą ilość nowych rzeczy i zredukować ilość odpadów.

1.4. Idea ogrodów społecznych³

Tworzenie ogrodów społecznych to stosunkowo nowa inicjatywa, która szybko zyskuje popularność. Ogrody społeczne są formą ogólnodostępnej miejskiej zieleni, nad którą pieczę wspólnie sprawują członkowie określonej społeczności. Działają

³ <https://spa4garden.pl/module/wtblog/post/82-1-ogrody-spoeczne-miejsca-integracji-lokalnej-spoecznosci.html>

one na zasadach zaufania społecznego. Ogrody w miastach najczęściej są uprawiane przez członków społeczności zamieszkujących wspólną dzielnicę lub jedno osiedle – położone w pobliżu zielonego zakątka. Zasady ich użytkowania są uregulowane na mocy specjalnych regulaminów, umów lub deklaracji członkowskich.

Ogrody społeczne powstają z inicjatywy grup nieformalnych (sąsiedzkich), formalnych (spółdzielni mieszkaniowych), instytucji (np. klubów seniora, domów kultury, muzeów) czy organizacji pozarządowych. Na ogół tworzone są na miejskich gruntach – często na nieużytkach, obszarach zdegradowanych, zaniedbanych i niezagospodarowanych. Finansowanie ogrodu wspólnotowego uzależnione jest od jego inicjatorów – fundusze na utrzymanie zielonego zakątka mogą pochodzić ze składek członkowskich, zbiorów publicznych, budżetu organizacji, programów lokalnych czy konkursów.

Ogrody społeczne pozwalają poszerzyć zieloną przestrzeń w miastach. Sprawiają, że mieszkańcy blokowisk zyskują miejsca, w których mogą na chwilę złapać oddech, wyciszyć się, zbliżyć do natury i wypocząć w otoczeniu zieleni. Są wspaniałą strefą do rekreacji i spędzania wolnego czasu. Dzięki nim mieszkańcy miast mogą cieszyć się smakiem świeżo zerwanych ziół czy ekologicznych warzyw i owoców, przenieść się na chwilę na wiejską kwietną łąkę lub posłuchać śpiewu ptaków.

Tym, co decyduje o wyjątkowości ogrodów społecznych, jest jednak przede wszystkim ich wspólnotowy charakter. Miejskie zielone oazy są miejscem integracji lokalnych społeczności. Wspólne dbanie o ogród pomaga pogłębić relacje między sąsiadami. Buduje poczucie wspólnoty i sprzyja częstszym kontaktom społecznym. Prace w ogrodzie miejskim nierzadko stają się pretekstem do rozmów czy spotkań – również na gruncie prywatnym. Często pozwalają przełamać bariery międzypokoleniowe i społeczne, lepiej się poznać oraz zrozumieć. Przekłada się to na większe zadowolenie z życia w dzielnicy czy na osiedlu.

Udział w pielęgnacji ogrodu społecznego kształtuje u członków społeczności postawę proaktywną. Uczy współpracy dla osiągnięcia wspólnego celu, buduje odpowiedzialność za najbliższą okolicę, silnie wiąże z miejscem zamieszkania i innymi członkami społeczności, daje poczucie bycia potrzebnym. Sprawia, że ludzie stają się bardziej zainteresowani swoim otoczeniem i zaangażowani w sprawy wspólnoty. Niejednokrotnie jest też początkiem dla innych inicjatyw sąsiedzkich. Tworzenie ogrodów społecznych w miastach bywa więc prawdziwym remedium na samotność mieszkańców aglomeracji.

Zielone tereny w miastach są doskonałym miejscem do organizowania spotkań, aktywności towarzyskich, wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych i edukacyjnych, pikników rodzinnych, warsztatów. Ogrody wspólnotowe podejmują współpracę ze szkołami i placówkami edukacyjnymi, dzięki czemu organizowane są w nich ciekawe wydarzenia dla szerokiego grona odbiorców.

Uprawianie ogrodów społecznych daje mieszkańcom miast możliwość korzystania z dobrodziejstw hortiterapii. Bliski kontakt z roślinami i udział w pracach ogrodniczych wpływa korzystnie na wszystkie sfery życia człowieka. Pozwala zachować sprawność fizyczną, łagodzi stres, poprawia nastrój, rozwija kreatywność i wyobraźnię. Ogrody społeczne tworzone są w pobliżu osiedli, zachęcają do aktywnego spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu. Umożliwiają efektywne spożytkowanie energii.

Niewątpliwą zaletą ogrodów społecznych w miastach jest ich uniwersalny wymiar. Korzystać mogą z nich wszyscy członkowie społeczności – bez względu na wiek, wykonywany zawód czy stan zdrowia. W zielonej oazie każdy znajdzie coś dla siebie. Co więcej, różnorodność zainteresowań i umiejętności osób opiekujących się ogrodem sprzyja osiąganiu wspaniałych efektów. Członkowie społeczności mogą dzielić się obowiązkami w taki sposób, by każdy mógł jak najpełniej wykorzystać swój potencjał w ramach ogrodnictwa miejskiego.

Ogrody w miastach zwiększają walory dekoracyjne i przyrodnicze okolicy. Są elementem rewitalizacji otoczenia. Dzięki nim środowisko staje się dużo bardziej barwne i przyjazne dla mieszkańców. Miłośnicy przyrody w ogrodach społecznych mogą cieszyć się towarzystwem ptaków, owadów, podziwiać różne gatunki roślin czy podejmować inicjatywy na rzecz ochrony przyrody (np. tworzenie pasiek, dokarmianie ptaków).

Pielęgnacja ogrodu podnosi świadomość ekologiczną i wiedzę przyrodniczą. Pozwala nauczyć się zasad aranżacji przestrzeni, uprawy roślin i w praktyce wykorzystać zdobyte umiejętności. Dla wielu osób opieka nad ogrodem wspólnotowym jest początkiem wieloletniej pasji. Możliwość uczestniczenia w pracach ogrodniczych i obserwowania przyrody odgrywa szczególną rolę w życiu najmłodszych członków społeczności. Stanowi doskonałą formę edukacji przyrodniczej i ekologicznej oraz budowania zainteresowania naturą u dzieci.

1.5. Kawiarenki naprawcze⁴

Przeciętny Polak produkuje coraz więcej odpadów komunalnych – 312 kilogramów na głowę (GUS, 2017 rok). To ile rzeczy wyrzucamy i kupujemy na ich miejsce nowych, to nie tylko liczba odpadów zalegających na wysypiskach. Wytwarzanie ogromnej liczby krótko używanych nowych przedmiotów i wysoko rozwinięty konsumpcjonizm ma wpływ również na zmiany klimatu poprzez zwiększenie produkcji CO₂. Jedną z odpowiedzi na to wyzwanie są kawiarenki naprawcze, które pozwalają szerzyć idee zero waste i gospodarki obiegu zamkniętego oddolnie, z poziomu lokalnego. To właśnie w kawiarence naprawczej możemy naprawić ubranie, czy rower, albo przywrócić życie starym meblom. Możemy także przerobić niepotrzebne przedmioty, które znalazłyby się na śmietniku, na to czego akurat potrzebujemy i sprawić, że nadal pozostaną w obiegu, zamiast powiększać ilość odpadów.

Idea Kawiarenek Naprawczych narodziła się w Amsterdamie w 2008 roku. Została zainicjowana przez Martine Postma. Martine zorganizowała pierwszą kawiarenkę naprawczą w październiku 2009. W 2010 powstała międzynarodowa Fundacja Repair Cafes, której celem jest wsparcie lokalnych społeczności na całym świecie w tworzeniu miejsc do wspólnej naprawy.

Zgodnie z definicją podaną przez Fundację Repair Cafes, kawiarenki naprawcze (repair café) to spotkania, podczas których można naprawiać urządzenia elektryczne i mechaniczne, a także komputery, rowery, ubrania i wszelkie inne przedmioty. Spotkania te są organizowane lokalnie przez mieszkańców. Odbywają się w określonym miejscu, gdzie są dostępne narzędzia i gdzie często można skorzystać z pomocy wolontariuszy. Celem jest zmniejszenie ilości odpadów, ale także wymiana umiejętności i integracja społeczna.

⁴ <https://www.kawiarenkinaprawcze.pl/post/kawiarenka-naprawcza-co-to-jest>

W 2018 roku zarejestrowano ponad 1800 kawiarenek naprawczych w 33 krajach. Od 2017 roku 17 października odbywa się Międzynarodowy Dzień Naprawy, promujący Gospodarkę Obiegu Zamkniętego. Niektóre kawiarenki naprawcze używają drukarek 3D do produkcji niezbędnych części zamiennych. W Polsce pierwsze kawiarenki powstały w Pile, Warszawie i Katowicach.

2. Geneza powstania modelu

Potrzebę stworzenia modelu zauważyliśmy nie tylko analizując dane dotyczące sytuacji społecznej i gospodarki odpadami w Elblągu, ale również podczas naszej codziennej pracy. Stowarzyszenie ESWIP jest jedyną w Elblągu organizacją, która zajmuje się działaniami ekologicznymi, zwłaszcza w kontekście gospodarki obiegu zamkniętego. W 2019 r. uruchomiliśmy działalność Domu pod Cisem, w ramach którego prowadzimy Centrum Integracji Społecznej (CIS), a także Dom Sąsiedzki.

W 2020 roku otworzyliśmy sklep społeczny, w ramach którego pozyskujemy od mieszkańców Elbląga stare i niepotrzebne rzeczy, następnie odnawiamy je w pracowniach CIS (gdzie beneficjenci uczą się zawodu). W ten sposób dajemy przedmiotom drugie życie i sprzedajemy w sklepie. Zysk przeznaczony jest na cele społeczne. Nasza działalność zaczęła cieszyć się dużym zainteresowaniem, o naszym sklepie informowały media ogólnopolskie (TVN, Polsat), powstał o nas również reportaż na zlecenie Narodowego Instytutu Wolności.

Od początku rozpoczęcia działalności sklepu społecznego zauważyliśmy jak bardzo potrzebne było miejsce, które pokazywałoby mieszkańcom Elbląga (i nie tylko), że mogą oni dbać o środowisko dokonując codziennych wyborów. Zauważyliśmy również, jak niska jest wiedza i umiejętności mieszkańców w tym zakresie. Pilotażowo podjęliśmy się również organizacji warsztatów związanych z gospodarką obiegu zamkniętego i ideą zero waste. Warsztaty te cieszyły się ogromnym zainteresowaniem, a ich uczestnicy wyrazili chęć dalszego podnoszenia wiedzy i umiejętności w dziedzinie ekologii, GOZ, idei zero waste. Wskazywali również na to, iż w Elblągu mają ograniczone możliwości w tym zakresie, ponieważ nie ma organizacji działających w tej dziedzinie, a działalność władz samorządowych jest mocno niewystarczająca.

Podczas działań prowadzonych w Domu pod Cisem zaobserwowaliśmy również, że edukacja ekologiczna może być skutecznym sposobem na aktywizację społeczno-zawodową, czego przykładem są działania w Cotes D'Armor.

Cotes D'Armor jest jednym z wiodących regionów, jeśli chodzi o rozwój inicjatyw ekologicznych w kontekście aktywizacji społeczno-zawodowej, m.in. idea ogrodów społecznych, tzw. kawiarenek naprawczych (gospodarka obiegu zamkniętego vs. gospodarka linearna), innowacyjne zajęcia edukacyjne, w tym na farmach ekologicznych dla różnych grup mieszkańców - dzieci, młodzieży, osób starszych, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Inspiracją do stworzenia modelu była wizyta studyjna dla pracowników Elbląskiego Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Pozarządowych w regionie Cotes D'Armor, zorganizowana w współpracy z Association franco-polonaise Côtes d'Armor Warmie et Mazurie (Stowarzyszeniem francusko-polskim Côtes d'Armor Warmia i Mazury) w dniach 25-29 maja 2021 r. 5-dniowy wyjazd był okazją do podpatrzenia rozwiązań francuskich w zakresie ekologii i aktywizacji społeczno-zawodowej w oparciu o nią.

Do najbardziej inspirujących miejsc, ze wszystkich odwiedzonych przez pracowników ESWIP podczas wizyty należały:

1) Ogród społeczny "Jardins de Brocéliande"

Powstał w latach pięćdziesiątych XX wieku dzięki pracy wielu osób z niepełnosprawnościami i wolontariuszy. Ich stowarzyszenie jest gospodarzem tego miejsca. Ogród posiada tytuł „jardin remarquable” oraz jako jeden z pierwszych we Francji tytuł Tourisme et handicap, gdyż jest przyjazny osobom z niepełnosprawnościami. Ogród ma powierzchnię 24 hektarów, jego powstaniu przyświecała idea, by stworzyć ogród o tysiącu odsłon.

Jardins de Brocéliande oferuje kilka świetnych zajęć na świeżym powietrzu, np.

- a) "Obudzić stopy" ("Réveille tes pieds") – to ścieżka sensoryczna, podczas której nie można powstrzymać się od śmiechu. Najpierw trzeba ściągnąć buty, a następnie chodzić boso po 45 różnych materiałach i teksturach.
- b) "Obudź swoje zmysły" ("Active tes sens") – to ok. 200-metrowa ścieżka którą należy przejść z zasłoniętymi oczami, ufając jedynie swoim pozostałym instynktom i otaczającym dźwiękom. Dzięki temu można wczuć się w rolę osoby niewidzącej.
- c) "Stań tam" ("Pliq zhaut") – to ścieżka, podczas której można cieszyć się widokiem na ogrody z góry. Ta "szczytowa" trasa daje możliwość przejścia przez siatkę zawieszoną pomiędzy stuletnimi dębami, na wysokości od czterech do ośmiu metrów.

Ogrody Brocéliande oferują zajęcia indywidualne i grupowe dla różnych grup, w tym szkół. Dostępne są również scenariusze zajęć, które nauczyciele mogą przeprowadzić samodzielnie w oparciu o dostępną infrastrukturę Ogródów. Podczas wizyty w Brocéliande Gardens można wybrać się na relaksujący spacer po ogrodach tematycznych i kolekcjach roślin. Znajduje się tu około 400 odmian bzu, 1000 odmian irysa, 250 historycznych i nowoczesnych odmian róży oraz 280 odmian dalii. A jeśli odwiedza się ten ogród we wrześniu, można zabrać ze sobą pyszne, ekologiczne jabłka wewnątrz ogrodu za jedyne 1,5 euro za kilogram.

Oprócz ww. aktywności ogród oferuje wiele innych atrakcji, jak np. labirynt z żywoplotu, miejsca edukacyjne służące nauce o cyrkulacji i ekonomii wody, wycieczki kolejką, konkursy ekologiczne. Jest tu również restauracja i sklep, można tu także obejrzeć wystawy rzeźb współczesnych artystów.

Jardins de Brocéliande to również miejsce ekonomii społecznej i solidarnościowej. Pracę znajdują tu osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, głównie osoby z niepełnosprawnościami. Są one przygotowywane do nauki zawodu ogrodnika, a zanim odnajdą się na otwartym rynku pracy przechodzą proces aktywizacji społecznej i zawodowej w oparciu o pracę w Ogrodach Brocéliande.

Źródło: <https://www.jardinsdebrocéliande.fr/jardins-collections-botaniques/>

Źródło: <https://www.jardinsdebreceliande.fr/jardins-collections-botaniques/>

Źródło: <https://www.jardinsdebreceliande.fr/jardins-collections-botaniques/>

Więcej o ogrodach Broceliande można znaleźć na stronie <https://www.jardinsdebreceliande.fr/jardins-collections-botaniques/>

2) Ogród solidarnościowy w Dinan.

W każdą środę rano kilkanaście osób spotyka się w ogrodzie solidarnościowym w Dinan, w regionie Côtes d'Armor. Pod kierownictwem Josepha Argouarc'h, byłego nauczyciela i emerytowanego ogrodnika, uprawiają ziemniaki, kapustę i inne warzywa w sposób ekologiczny.

Celem upraw jest dostarczenie produktów wysokiej jakości dla beneficjentów Secours populaire z Dinan (ok. 500 osób). Z dobrodziejstw ogrodu korzystają początkujący ogrodnicy, wolontariusze, ale nie tylko. Sami beneficjenci przychodzą, aby pomóc. Jest to sposób na odnowienie więzi społecznych i odzyskanie wiary w siebie.

3) Ferme de Kemo.

Ferme de Kémo to gospodarstwo edukacyjne położone w Corseul, w środku trójkąta Rennes - St Malo - St Brieuc, w Bretanii w Côtes d'Armor. Farmę prowadzi małżeństwo, Delphine i Youen. Pomysł zrodził się ze wspólnej pasji do zwierząt.

Ferma jest czynna przez cały rok, a w swojej ofercie posiada wizyty i warsztaty edukacyjne dla osób fizycznych, szkół, placówek specjalistycznych. Ferma zapewnia bezpośredni kontakt ze zwierzętami i przyrodą i umożliwia poznanie świata rolnictwa w sposób edukacyjny i zabawny. Prowadzone są tu również zajęcia z zooterapii.

Więcej o ofercie fermy można przeczytać na: <https://www.lafermedekemo.fr/>

4) Kawiarenka naprawcza CoBen

CoBen to organizacja, która zajmuje się głównie zagadnieniami dotyczącymi klimatu, powietrza, energii, mobilności i transportu, odpadów oraz gospodarki o obiegu zamkniętym. Jest członkiem France Nature Environnement (FNE), francuskiej federacji stowarzyszeń ochrony przyrody i środowiska, rzecznikiem ruchu 3000 stowarzyszeń, zrzeszonych w stu organizacjach członkowskich obecnych w całej Francji. Sam CoBen ma ponad 40 silnych stowarzyszeń członkowskich z ponad 3000 członków.

Od 2016 roku CoBen przyczynia się do rozwoju kawiarenek naprawczych na terenie całej Francji. W regionie Bretanii zarejestrowanych jest ich ponad 60. Ich organizacja polega na tym, iż w każdą drugą sobotę miesiąca organizowane jest spotkanie, na którym wykwalifikowani majsterkowicze - wolontariusze i odwiedzający kawiarenkę spotykają się wokół przedmiotów, które są zepsute lub niesprawne. Podczas kawiarenki można naprawić sprzęt, a przy okazji obserwując naprawę nauczyć się umiejętności naprawczych i porozmawiać. Bardzo istotną zasadą podczas spotkań jest zasada ważenia naprawionego sprzętu, dzięki czemu wiadomo ile kilogramów odpadów zostało zaoszczędzonych dzięki temu, że rzeczy zostały naprawione, a nie wyrzucone.

Więcej o kawiarenkach naprawczych organizowanych przez CoBen można dowiedzieć się na stronie: <https://www.coben.bzh>

3. Założenia modelu

Dzięki współpracy z francuskim partnerem - Stowarzyszeniem francusko-polskim Côtes d'Armor Warmia i Mazury oraz na bazie wiedzy zdobytej podczas wizyty studyjnej w Bretanii wypracowane zostało nowe rozwiązanie pn. „Dom pod Cisem, jako miejsce łączące ekologię z obszarem aktywizacji społeczno-zawodowej”, którego założenia prezentujemy poniżej.

3.1. Przedmiot zadania.

Przedmiotem zadania jest umożliwienie mieszkańcom Elbląga, a zwłaszcza osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym poprawy sytuacji społecznej i zawodowej w oparciu o działania ekologiczne prowadzone w „Domu pod Cisem” oraz umożliwienie im nabycia wiedzy, umiejętności i postaw proekologicznych.

3.2. Misja zadania.

Dom pod Cisem to miejsce gdzie upowszechniane są postawy proekologiczne, szerzona jest idea zero waste i zagadnienia związane z gospodarką obiegu zamkniętego. Jednocześnie, w oparciu o działalność ekologiczną Domu pod Cisem, rozwijane są umiejętności społeczno-zawodowe mieszkańców Elbląga – przydatne zarówno w życiu codziennym, jak i na rynku pracy.

3.3. Cel zadania.

Cele zadania to:

- 1) podnoszenie aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Elbląga, a zwłaszcza osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w oparciu o działania ekologiczne prowadzone w domu pod Cisem, co wpłynie na podniesienie ich wiedzy i praktycznych umiejętności, które następnie wykorzystają na rynku pracy,
- 2) zwiększanie wiedzy i umiejętności mieszkańców Elbląga, a zwłaszcza osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w zakresie ekologii, gospodarki obiegu zamkniętego, co w przyszłości wpłynie na poprawę sytuacji w Elblągu w zakresie gospodarowania odpadami, ograniczania problemu marnowania surowców i rosnącego zanieczyszczenia środowiska.

3.4. Odbiorcy zadania.

Odbiorcami bezpośrednimi zadania będą mieszkańcy Elbląga, a zwłaszcza osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, głównie uczestnicy prowadzonego przez Stowarzyszenie ESWIP Centrum Integracji Społecznej oraz innych projektów, m.in. Dom Sąsiedzkiego.

Pośrednimi odbiorcami zadania będą pracownicy ESWIP oraz organizacje i instytucje współpracujące, wśród których będziemy upowszechniać rezultaty zadania.

3.5. Zakres rzeczowy zadania.

Cele zadania będą realizowane w oparciu o 3 obszary:

- 1) **ogród społeczny**, jako sposób na:
 - a) aktywizację społeczną poprzez odnowienie i budowanie więzi społecznych, wzmocnienie pewności siebie i poczucia sprawczości,
 - b) działalność ekologiczną - ogrody powstają z materiałów recyklingowych, ekologicznych, minimalizują zużycie plastiku, redukują powstawanie dużej ilości odpadów, inaczej niż np. żywność kupowana w sklepie, która jest opakowana w plastik;
 - c) aktywizację zawodową – uprawa roślin, warzyw, ziemi pozwala zdobyć wiedzę i umiejętności, które zostaną wykorzystane na rynku pracy;
- 2) **kawiarenki naprawcze** - która pozwala szerzyć idee zero waste i GOZ oddolnie, z poziomu lokalnego, nabyć praktyczne i przydatne na rynku pracy umiejętności naprawiania przedmiotów, zaoszczędzić środki na zakup nowego sprzętu, wzmocnić więzi społeczne, odpowiedzialność społeczną;
- 3) **innowacyjne zajęcia edukacyjne** dla różnych grup odbiorców - młodzieży, osób starszych, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wzmacniające postawy proekologiczne, zwiększające wiedzę i umiejętności w zakresie ekologii, budujące więzi społeczne.

3.5.1. Ogród społeczny w „Domu pod Cisem”

1) Cel organizacji ogrodu społecznego

Celem utworzenia i rozwoju ogrodu społecznego jest integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców elbląskiej dzielnicy Zawodzie, w tym włączenie ich we współtworzenie przyjaznej, sąsiedzkiej przestrzeni rekreacyjnej. Ponadto ogród społeczny stanie się przestrzenią do podnoszenia kwalifikacji zawodowych w zakresie pielęgnacji terenów zielonych wśród uczestników Centrum Integracji Społecznej.

2) Funkcje ogrodu społecznego.

Ogród społeczny pod cisem będzie spełniał następujące funkcje:

- a) integracyjna – miejsce spotkań sąsiedzkich, przestrzeń do wspólnych działań
- b) edukacyjna – przestrzeń do prowadzenia zajęć przyrodniczych dla różnych grup mieszkańców, ukierunkowanych na podnoszenie wiedzy z zakresu znajomości roślin, ziół oraz ich pielęgnacji. W ogrodzie też zostaną utworzone ścieżki sensoryczne, które pozwolą doświadczyć różnych surowców naturalnych jak ziemia, glina, drewno itp.
- c) aktywizacyjna – w ogrodzie będą odbywały się zajęcia praktyczne dla uczestników Centrum Integracji Społecznej w ramach pracowni gospodarczej, ukierunkowane na pozyskiwanie umiejętności pielęgnacji terenów zielonych.
- d) ekologiczna – stworzenie ogrodu powiększy ilość terenów zielonych na dzielnicy Zawodzie (nie posiada ona skwerów, parków). Ogród będzie prowadzony w zgodzie z ekologią, bez stosowania chemii, oprysków itp.

3) Zasoby rzeczowe niezbędne do prowadzenia ogrodu społecznego.

Do prowadzenia ogrodu społecznego wykorzystywane są:

- sale warsztatowe wyposażone w stoły i krzesła z dostępem do prądu i oświetleniem zlokalizowane w Domu pod Cisem;
- w okresie wiosna-lato-jesień spotkania i działania będą prowadzone bezpośrednio w ogrodzie sąsiedzkim;
- pracownia gospodarcza i stolarska działająca w ramach Centrum Integracji Społecznej;
- dostęp do kawy i herbaty (ekspres do kawy lub czajnik, szklanki, filiżanki, sztućce, serwetki, zmywarka/zlewozmywak);
- przedłużacze do prądu;
- węże ogrodowe z dostępem do wody
- sprzęt ogrodniczy: łopaty, grabie, taczka, motyki, rękawice, kosiarka itp.;
- skrzynie drewniane, w których będą sadzone ziola;
- nasiona, sadzonki, drzewka owocowe itp.;
- inny sprzęt i materiały w zależności od rodzaju organizowanych spotkań/wydarzeń.

4) Zasoby kadrowe niezbędne do prowadzenia ogrodu społecznego.

Do prowadzenia ogrodu społecznego niezbędne są następujące zasoby kadrowe:

- Instruktor pracowni gospodarczej Centrum Integracji Społecznej;
- Animatorzy Domu sąsiedzkiego pod cisem;
- Wykwalifikowany ogrodnik, który na wiosnę i na jesień dokona przeglądu ogrodu i wskaże prace niezbędne do wykonania lub samodzielnie je wykona;
- Instruktorzy prowadzący zajęcia/warsztaty ogrodnicze/przyrodnicze;
- Wolontariusze (mieszkańcy dzielnicy Zawodzie, którzy będą wykonywali różne prace ogrodnicze);
- Kadra i dzieci z przedszkola i szkoły, którzy będą prowadzić prace i zajęcia w ogrodzie.

5) Zasoby finansowe niezbędne do prowadzenia ogrodu społecznego.

Do organizacji ogrodu społecznego niezbędne są koszty:

- koszty zakupu sprzętu ogrodniczego;
- koszty zakupu nasion, sadzonek, drzewek;
- koszty wynagrodzeń instruktorów i animatorów;
- koszty wynagrodzeń specjalistów (w uzasadnionych przypadkach);
- koszty mediów (prąd, woda);
- koszty zakupu kawy i herbaty.

6) Warunki organizacji ogrodu społecznego:

- ogród społeczny jest tworzony z udziałem i zaangażowaniem mieszkańców;
- ogród społeczny jest prowadzony w partnerstwie z instytucjami działającymi na dzielnicy, zwłaszcza przedszkole i szkoła;
- do prowadzenia ogrodu społecznego warto pozyskać patronów i sponsorów, zwłaszcza centrum ogrodnicze i firmy, które mogą przekazać poczęstunek na spotkania mieszkańców;

- wspólnie z mieszkańcami należy opracować regulamin ogrodu, wskazujący zasady jego użytkowania;
- wspólnie z mieszkańcami należy opracować roczny harmonogram ogrodu, uwzględniający kolejność prac ogrodniczych;
- ze spotkań i prac w ogrodzie sporządzana jest dokumentacja sprawozdawcza w formie zdjęciowej;

7) Sposób monitoringu organizacji kawiarenek naprawczych:

- wydruki materiałów informacyjnych i promocyjnych;
- dokumentacja fotograficzna;
- roczne zestawienia zorganizowanych spotkań, wydarzeń.

3.5.2. Kawiarenki naprawcze w „Domu pod Cisem”

1) Cel organizacji kawiarenek naprawczych w Domu pod Cisem.

Kawiarenki naprawcze w Domu pod Cisem organizowane są w celu:

- szerzenia idei zero waste i gospodarki obiegu zamkniętego,
- podniesienia praktycznych umiejętności naprawiania przedmiotów, przydatnych w życiu codziennym i na rynku pracy,
- wzmocnienia więzi społecznych i odpowiedzialności społecznej;
- umożliwienia zaoszczędzenia środków na zakup nowego sprzętu.

2) Rodzaje kawiarenek naprawczych organizowanych w Domu pod Cisem.

W Domu pod Cisem organizowane są następujące rodzaje kawiarenek:

- spotkania, podczas których przy pomocy specjalistów i wolontariuszy można przynieść do naprawy sprzęt, a w międzyczasie uczestniczyć w spotkaniach tematycznych przy kawie i herbacie, dotyczących tematyki związanej z GOZ i ideą zero waste;
- spotkania, podczas których samodzielnie, przy pomocy specjalistów i odpowiedniego sprzętu, można naprawić przyniesioną rzecz;
- spotkania, podczas których można w praktyce nauczyć się przygotowywać i tworzyć ekologiczne rzeczy domowego użytku (np. kosmetyki, proszki do prania, itp.).

3) Częstotliwość i czas trwania organizacji kawiarenek w Domu pod Cisem.

Kawiarenki w domu pod Cisem organizowane są co najmniej raz w miesiącu i trwają 2-4 godziny.

4) Zasoby rzeczowe niezbędne do realizacji kawiarenek w Domu pod Cisem.

Do organizacji kawiarenek naprawczych w Domu pod Cisem wykorzystywane są:

- sale warsztatowe wyposażone w stoły i krzesła z dostępem do prądu i oświetleniem zlokalizowane w Domu pod Cisem;
- w okresie letnim kawiarenki mogą być organizowane na dziedzińcu Domu pod Cisem, na którym dostępne będą stoły, krzesła, podłączenie do prądu;
- pracownia stolarska, złotej rączki oraz krawiecko-tapicerska wraz z dostępnym sprzętem;
- dostęp do kawy i herbaty (ekspres do kawy lub czajnik, szklanki, filiżanki, sztućce, serwetki, zmywarka/zlewozmywak);
- przedłużacze do prądu;

- waga do ważenia sprzętu oraz formularz informacyjny/spis naprawianego sprzętu w formie elektronicznej;
- inny sprzęt i materiały w zależności od rodzaju organizowanej kawiarenki;
- infrastruktura wykorzystywana podczas organizacji kawiarenek naprawczych powinna być dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

5) Zasoby kadrowe niezbędne do realizacji kawiarenek.

Do organizacji kawiarenek naprawczych w Domu pod Cisem niezbędne są następujące zasoby kadrowe:

- osoby naprawiające sprzęty domowego użytku – pracownicy, współpracownicy ESWIP, uczestnicy Centrum Integracji Społecznej, wolontariusze. Docelowo planowane jest także utworzenie przy DpC klubu „złotej rączki”, składającego się z wolontariuszy, których umiejętności będą wykorzystywane do naprawy przedmiotów podczas kawiarenek naprawczych;
- osoby prowadzące kawiarenki, podczas których tworzone będą ekologiczne rzeczy domowego użytku – pracownicy, współpracownicy ESWIP, uczestnicy Centrum Integracji Społecznej;
- osoby obsługujące organizacyjnie kawiarenki – pracownicy, współpracownicy ESWIP, uczestnicy Centrum Integracji Społecznej;
- osoby zajmujące się informacją i promocją kawiarenek – pracownicy ESWIP.

6) Zasoby finansowe niezbędne do organizacji kawiarenek.

Do organizacji kawiarenek naprawczych w Domu pod Cisem niezbędne są koszty:

- koszty zakupu części do naprawy/tworzenia przedmiotów podczas kawiarenek naprawczych;
- koszty informacji i promocji;
- koszty wynagrodzeń specjalistów (w uzasadnionych przypadkach);
- koszty mediów (prąd, sprzątanie woda);
- koszty zakupu kawy i herbaty.

7) Warunki organizacji kawiarenek naprawczych:

- każda kawiarenka ma swój temat przewodni;
- informacje o organizacji kawiarenki upowszechniane są na co najmniej 14 dni przed jej datą w oparciu o: strony internetowe ESWIP, profile społecznościowe ESWIP, lokalne media, mailing;
- informacje o organizacji kawiarenki zawierają co najmniej: temat, datę organizacji, krótki opis nt. zasad uczestnictwa w kawiarence;
- do organizacji kawiarenki wykorzystywane są formularze zgłoszeniowe, zawierające co najmniej: imię i nazwisko uczestnika i – w przypadku kawiarenek zakładających naprawę sprzętu - nazwę naprawianego sprzętu wraz z opisem usterki;
- podczas kawiarenek dostępna jest kawa i herbata dla wszystkich uczestników;
- z każdej kawiarenki sporządzana jest dokumentacja sprawozdawcza w formie zdjęciowej lub formie notatki/raportu;
- na spotkaniach poświęconych naprawie sprzętu dostępna jest waga, za pomocą której naprawiony sprzęt jest ważony i wpisywany do formularza

inwentaryzacyjnego, dzięki któremu na bieżąco będzie wiadomo ile odpadów zaoszczędzono dzięki naprawie.

- 8) Sposób monitoringu organizacji kawiarenek naprawczych:
 - wydruki materiałów informacyjnych i promocyjnych;
 - zestawienie formularzy zgłoszeniowych;
 - dokumentacja fotograficzna;
 - roczne zestawienia zorganizowanych kawiarenek, z uwzględnieniem tematu, daty organizacji liczby uczestników;

3.5.3. Zajęcia edukacyjne w „Domu pod Cisem”.

8) Cel organizacji zajęć ekologicznych organizowanych w Domu pod Cisem.

Celem zajęć edukacyjnych organizowanych w Domu pod Cisem w zakresie ekologii jest wzmocnienie postaw proekologicznych, zwiększenie wiedzy i umiejętności w zakresie ekologii, a zwłaszcza w obszarze gospodarki obiegu zamkniętego oraz budowanie więzi społecznych i odpowiedzialności społecznej.

9) Rodzaje zajęć ekologicznych organizowanych w Domu pod Cisem.

W Domu pod Cisem organizowane są następujące rodzaje zajęć ekologicznych:

- e) WYMIENNIK – 6-godzinne warsztaty dla maksymalnie 15 osób, zakładające podniesienie wiedzy nt. ekologii w branży odzieżowej, zabawkowej, dekoracyjnej. Podczas warsztatów uczestnicy otrzymują wiedzę w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego oraz poznają wpływ przemysłu odzieżowego, dziecięcego, zabawkowego, dekoracyjnego na środowisko, podniosą wiedzę i umiejętności w zakresie dokonywania wyborów przy robieniu zakupów z myślą o ochronie środowiska. Warsztaty połączone są z tzw. wymiennikiem, tj. uczestnicy mogą przynieść odzież, zabawki, artykuły dekoracyjne, dziecięce i dokonać wymiany z innymi uczestnikami. W ten sposób promowane będzie ponowne używanie przedmiotów w ramach gospodarki obiegu zamkniętego służącej poprawie stanu środowiska.
- f) CUDA Z RECYKLINGU – 6-godzinne warsztaty dla maksymalnie 8 osób. Uczestnicy warsztatu otrzymują wiedzę w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego oraz podnoszą umiejętności w zakresie wykorzystania odpadów do stworzenia przedmiotów codziennego użytku.
- g) EKOLOGICZNE ZAKUPY - 6-godzinne warsztaty dla maksymalnie 8 osób. Uczestnicy warsztatu otrzymują wiedzę w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego oraz podnoszą umiejętności w zakresie robienia zakupów z myślą o ochronie środowiska. Mają okazję uszyć woreczki ekologiczne wielokrotnego użytku, np. ze starych firan, materiałów, których będą używać podczas zakupów warzyw, owoców, cukierków i. in. rezygnując w ten sposób z plastikowych torebek jednorazowych.
- h) RENOWATOR - 6-godzinne warsztaty dla maksymalnie 8 osób. Uczestnicy warsztatu otrzymują wiedzę w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego, mogą przynieść i dokonać renowacji jakiegoś zniszczonego lub zużytego przedmiotu.

- i) ZAJĘCIA DOTYCZĄCE DOZ REALIZOWANE Z WYKORZYSTANIEM ŚCIEŻKI EKOLOGICZNEJ – w Domu pod Cisem funkcjonować będzie ścieżka edukacyjna dotycząca gospodarki obiegu zamkniętego, która stworzona zostanie w przestrzeni ogrodu społecznego. Będzie to kącik z tablicami edukacyjnymi i ławeczkami. Do jej realizacji rekomenduje się zaangażować mieszkańców Elbląga (dzieci, młodzież, dorośli i seniorów), którzy będą uczestniczyli w jej tworzeniu (sadzenie drzew, przygotowanie tabliczek, ławeczek itp.). Będzie to element nie tylko edukacji ekologicznej, ale także szansa na zaangażowanie mieszkańców w praktyczne działania na rzecz ochrony przyrody w miejscu, w którym mieszkają.

W oparciu o przygotowaną ścieżkę edukacyjną, docelowo w Domu pod Cisem powstaną 3 scenariusze warsztatów/zajęć ekologicznych, które będą uwzględniać tematy związane z ekologią i gospodarką obiegu zamkniętego. Będą one stanowiły ofertę edukacyjną uczącą postaw ekologicznych, dbałości o środowisko, stosowania gospodarki obiegu zamkniętego (ponownego używania przedmiotów, naprawiania, a nie wyrzucania itp.). W scenariuszach uwzględnione zostaną różne metody i formy edukacyjne, tj. gry terenowe, metody aktywizujące, nauka poprzez praktykę, metody problemowe, ekspresji i impresji, graficznego zapisu. Scenariusze zostaną przygotowane głównie z myślą o mieszkańcach Elbląga w wieku szkolnym (rekomendowane jest nawiązanie współpracy ze szkołami w zakresie wsparcia ich w prowadzeniu zajęć ekologicznych). Niemniej zakładamy również, że scenariusze zajęć obejmą także grupę osób dorosłych. Do przygotowania scenariuszy należy zaprosić mieszkańców Elbląga (nauczycieli, przedstawicieli organizacji pozarządowych, ekspertów w dziedzinie ekologii, a także zwykłych mieszkańców Elbląga).

- j) Konkursy ekologiczne.
Uzupełnieniem zajęć edukacyjnych będzie coroczna organizacja – we współpracy ze szkołami - konkursów ekologicznych (co najmniej 1 w roku). Każdy konkurs ma swój motyw przewodni, regulamin, komisję konkursową oraz zaplanowane nagrody.
- k) Inicjatywy ekologiczne.
W celu zwiększania postaw proekologicznych, a także zwiększania zaangażowania mieszkańców w poprawę stanu środowiska przyrodniczego w miejscu, budowania ich odpowiedzialności obywatelskiej wobec miejsca, w którym żyją i mieszkają w Domu pod Cisem realizowane będą eko-inicjatywy. Tematyka i forma przeprowadzenia eko-inicjatyw będzie wybierana przez mieszkańców Elbląga, w zależności od potrzeb, jakie zostaną zgłoszone. Realizacja inicjatyw nie będzie miała formę regrantingu.

10) Zasoby rzeczowe niezbędne do realizacji zajęć edukacyjnych w Domu pod Cisem.

Do realizacji zajęć w Domu pod Cisem niezbędne jest:

- sala lub sale wyposażone w stoły i krzesła o powierzchni min. 80 m² z dostępem do prądu i oświetleniem zlokalizowane w Domu pod Cisem;
- w okresie letnim zajęcia mogą być organizowane na dziedzińcu Domu pod Cisem, na którym dostępne będą stoły, krzesła, podłączenie do prądu;
- pracownia stolarska, złotej rączki oraz krawiecko-tapicerska, renowacji mebli wraz z dostępnym sprzętem;

- dostęp do kawy i herbaty (ekspres do kawy lub czajnik, szklanki, filiżanki, sztućce, serwetki, zmywarka/zlewozmywak);
- przedłużacze do prądu;
- sprzęt i materiały w zależności od rodzaju organizowanych zajęć;
- ścieżka ekologiczna w ogrodzie społecznym;
- infrastruktura wykorzystywana podczas organizacji kawiarenek naprawczych powinna być dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

11) Zasoby kadrowe niezbędne do realizacji kawiarenek.

Do realizacji zajęć w Domu pod Cisem niezbędne jest:

- osoby prowadzące zajęcia ekologiczne – pracownicy, współpracownicy ESWIP, uczestnicy Centrum Integracji Społecznej;
- organizatorzy konkursów, członkowie komisji konkursowych;
- animatorzy inicjatyw lokalnych;
- osoby obsługujące organizacyjnie zajęcia, konkursy, inicjatywy – pracownicy, współpracownicy ESWIP, uczestnicy Centrum Integracji Społecznej;
- osoby zajmujące się informacją i promocją zajęć, konkursów i inicjatyw – pracownicy ESWIP.

12) Zasoby finansowe niezbędne do organizacji kawiarenek.

Do realizacji zajęć w Domu pod Cisem niezbędne jest:

- koszty przygotowania ścieżki ekologicznej;
- koszty zakupu materiałów do zajęć, konkursów, inicjatyw;
- koszty nagród konkursowych;
- koszty informacji i promocji;
- koszty wynagrodzeń animatorów
- koszty prowadzących zajęcia;
- koszty mediów (prąd, sprzętanie, woda);
- koszty zakupu kawy i herbaty.

13) Sposób monitoringu organizacji kawiarenek naprawczych:

- wydruki materiałów informacyjnych i promocyjnych;
- dokumentacja fotograficzna;
- ankiety ewaluacyjne.
- sprawozdania.

4. Podsumowanie

W Elblągu do tej pory nie funkcjonowało podobnego rodzaju przedsięwzięcie łączące integrację społeczno-zawodową z ekologią.

Powyższy model traktujemy jako rozwiązanie innowacyjne, a więc zagrożone ryzykiem i poddawane stałej ewaluacji. Model będzie na bieżąco dostosowywany do aktualnych potrzeb, nowych możliwości i dynamicznych zmian zachodzących w otoczeniu.

Dziękujemy naszym partnerom krajowym i zagranicznym za konsultacje i doradztwo przy tworzeniu modelu. Wszelkie rozwiązania prawne i organizacyjne dotyczące niniejszego modelu są opracowane zgodnie z najlepszą wiedzą członków zespołu.

Przejmowanie i stosowanie tych rozwiązań przez inne podmioty następuje na ich wyłączne ryzyko.

Model sporządził zespół w składzie: Dagmara Bielawska, Maciej Bielawski, Justyna Duks, Arkadiusz Jachimowicz.